

Jarosław Zawisza – Uniwersytet Śląski

**W PRZYJAŹNI Z NAUKĄ I WIARĄ. SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ
KONFERENCJI INTERDYSCYPLINARNEJ MIĘDZY KATEDRĄ A KATEDRĄ.
KOŚCIÓŁ A NAUKA, KULTURA I POLITYKA 2020**

W dniu 26 listopada 2020 roku odbyła się trzecia edycja Ogólnopolskiej Konferencji Interdyscyplinarnej Między katedrą a katedrą. Kościół a nauka, kultura i polityka. Trzecia odsłona wydarzenia miała szczególny charakter, bowiem konferencja po raz pierwszy w całości została przeprowadzona w trybie zdalnym. Formuła on-line została wymuszona obowiązującym na terenie Uniwersytetu Śląskiego drugim stopniem zabezpieczeń COVID-19, wprowadzonym zarządzeniem Rektora UŚ z dnia 19 października 2020 roku do odwołania¹. Obecna w Polsce od marca 2020 roku pandemia koronawirusa znacząco wpłynęła na organizację i przebieg konferencji. Wydarzenie, planowane pierwotnie w dniach 20-21 kwietnia 2020 roku w budynku Wydziału Teologicznego UŚ, z uwagi na zagrożenie epidemiczne nie mogło odbyć się zgodnie z planem. Warto podkreślić, iż konferencja po raz pierwszy miała trwać dwa dni. Po początkowym zawieszeniu konferencji na czas nieokreślony, organizatorzy podjęli decyzję o przeniesieniu wydarzenia na nowy rok akademicki 2020/2021 i zmianie formuły z kontaktowej na zdalną. Wyłonieni już wiosną w drodze konkursu abstraktów prelegenci zachowali prawo zaprezentowania referatów w nowym terminie konferencji.

Konferencja Między katedrą a katedrą to cykliczny projekt tworzony przez studentów i doktorantów różnych kierunków studiów we współpracy z pracownikami naukowymi Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Celem konferencji jest przyjrzenie się relacjom zachodzącym między chrześcijaństwem a różnymi sferami życia człowieka. Na stronie internetowej wydarzenia możemy znaleźć następującą deklarację organizatorów: „Chcemy pogłębiać wiedzę na temat wzajemnych powiązań, przybliżyć ją szerszemu gronu odbiorców oraz zapraszać do otwartej dyskusji ludzi różnych środowisk, aby na tym gruncie budować mosty wzajemnego zrozumienia(...). Mówimy zatem wewnątrz Uniwersytetu o tym, co wiąże się z Kościołem”². Warto zwrócić w tym miejscu uwagę na unikalną nazwę konferencji. Występujące w jej tytule katedry symbolizują z jednej strony sferę religii (katedra

¹ Zarządzenie nr 179/2020 z dnia 16.10.2020 r. Rektora UŚ w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu poziomów zabezpieczeń w związku z COVID-19 w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.

² <https://miedzykatedrami.wixsite.com/konferencyjna> [dostęp: 26.03.2021].

chrześcijańska – pierwszy kościół diecezji, główna świątynia biskupa diecezjalnego), z drugiej – świat nauki (katedra jako miejsce, skąd nauczyciel lub wykładowca akademicki prowadzi zajęcia, także jako jednostka organizacyjna w uczelni). W przypadku Uniwersytetu Śląskiego tytuł konferencji ma nie tylko wymiar symboliczny, ale i praktyczny, bowiem w bezpośrednim sąsiedztwie gmachu Wydziału Teologicznego znajduje się Archikatedra Chrystusa Króla.

Wirtualne obrady trzeciej edycji konferencji otworzyła przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Karolina Koza, studentka prawa i teologii w ramach Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych. Następnie wszystkich śledzących transmisję w Internecie powitał ks. dr hab. Jacek Kempa, prof. UŚ, dziekan Wydziału Teologicznego i – obok Rektora Uniwersytetu Śląskiego, prof. dr. hab. Ryszarda Koziołka – jeden z patronów honorowych konferencji.

W dalszej części ks. dr Bartłomiej Kuźnik, adiunkt w Instytucie Nauk Teologicznych WTL UŚ, wygłosił wykład inauguracyjny, w którym przedstawił rolę perspektywy w nauce oraz w życiu człowieka, odnosząc dwie katedry do wymownego przykładu pozornie pospolitej lornetki, a także dzieląc się osobistymi doświadczeniami z lat dzieciństwa i poetycką, autorską interpretacją perspektywy.

Po krótkiej przerwie rozpoczęła się Debata Ekspercka na temat *Początek życia ludzkiego*. Pracownicy Uniwersytetu Śląskiego: dr hab. Adam Bartoszek, prof. UŚ, z Instytutu Socjologii oraz ks. dr hab. Antoni Bartoszek, prof. UŚ, z Instytutu Nauk Teologicznych, pochylili się nad problemem, który od szeregu lat rodzi wiele społecznych kontrowersji i jest obiektem sporu na scenie politycznej w wielu krajach, nie tylko europejskich. Trudno nie dostrzec w takim doborze tematu debaty przez organizatorów konferencji odpowiedzi na obecny w polskim społeczeństwie spór światopoglądowy, który wyraźnie nasilił się w ostatnim kwartale 2020 roku. W sytuacji, gdy debata publiczna nie zawsze jest prowadzona z poszanowaniem różnicy zdań, często w towarzystwie skrajnych emocji – zdecydowany, choć spokojny, merytoryczny głos przedstawicieli świata nauki jest tym bardziej cenny i potrzebny. Wydaje się, iż Debata Ekspercka odpowiedziała na tę potrzebę. Nad całością dysputy – należy podkreślić, iż pomimo różnicy zdań profesorów, prowadzonej w atmosferze dużej sympatii i wzajemnego zrozumienia – czuwał ks. dr Wojciech Surmiak z Instytutu Nauk Teologicznych UŚ, który przygotował szczegółowe zagadnienia poruszane w trakcie debaty, a także moderował dyskusję pomiędzy profesorami-ekspertami. Warto podkreślić, iż, zgodnie z

postulatem wyrażanym przez organizatorów konferencji, jakim jest popularyzacja nauki wśród szerokiego grona odbiorców, Debata Ekspercka była tłumaczona na Polski Język Migowy.

Zasadniczą częścią wydarzenia był panel poświęcony wystąpieniom zakwalifikowanych do czynnego udziału w konferencji studentów i doktorantów. Obrady w tej części konferencji odbywały się w dwóch turach czasowych po półtorej godziny każda. Prelegenci zostali przyporządkowani według tematyki swojego referatu do jednej z pięciu sekcji: prawnej, społecznej, kulturoznawczej, historycznej lub teologiczno-filozoficznej. Uczestnicy wydarzenia, śledzący transmisję na portalu społecznościowym Facebook lub łączący się za pośrednictwem platformy komunikacyjnej Microsoft Teams, mogli wysłuchać w sumie 17 referatów, przedstawionych przez reprezentantów sześciu ośrodków naukowych w Polsce: Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Wrocławskiego.

Prelegenci podzielili się wynikami swoich badań prowadzonych na potrzeby prac licencjackich, magisterskich oraz dysertacji doktorskich. Poziom merytoryczny zaprezentowanych referatów należy ocenić jako wysoki. Potwierdzają to dyskusje, które wywiązały się w ramach obrad każdej z sekcji po przedstawieniu wszystkich przewidzianych dla danej sekcji referatów. Włączali się do niej niejednokrotnie także uczestnicy bierni, kierując do prelegentów pytania i komentując ich wystąpienia. Podobnie wysoko należy ocenić odbiór wizualny prelekcji, którym z nielicznymi wyjątkami towarzyszyły prezentacje multimedialne. Język, jakim operowali referenci, w większości przypadków przykuwał uwagę odbiorcy i, pomimo obecności w nim naukowych terminów i zwrotów, był przystępny w odbiorze. Merytoryczny przebieg obrad sekcyjnych i moderowanie dyskusji w ich ramach zapewnili członkowie Komitetu Naukowego Konferencji: dr Aleksandra Kłós-Skrzypczak (przewodnicząca Komitetu i opiekun naukowy konferencji), dr Monika Gwóźdź i ks. dr Rafał Dappa (wszyscy z Instytutu Nauk Teologicznych Wydziału Teologicznego UŚ), z Wydziału Humanistycznego UŚ dr Julia Legomska (Instytut Nauk o Kulturze) oraz dr Joanna Mercik (Instytut Historii), z Wydziału Nauk Społecznych UŚ dr Marcin Moroń (Instytut Psychologii), z kolei z Wydziału Prawa i Administracji UŚ dr Grzegorz Nancka (Instytut Nauk Prawnych).

Ostatnim wydarzeniem konferencji był Panel Profesorów na temat: *Relacja człowiek – zwierzę. Świat (pod)dany czy oddany?* Panel składał się z dwóch części. W pierwszej,

zaproszeni do udziału w spotkaniu profesorowie Uniwersytetu Śląskiego, w dwudziestominutowym wystąpieniu przedstawili osobistą wizję problemu zawartego w tytule panelu. Odpowiedni dobór specjalistów z różnych dziedzin nauki pozwolił spojrzeć na poruszane zagadnienie w sposób wieloaspektowy. I tak, prof. dr hab. Ryszard Koziółek, literaturoznawca i historyk literatury, wysunął odważną tezę, iż zwierzęta od zawsze miały jeden język – był i nadal pozostaje nim język ludzki. Ks. dr hab. Jacek Kempa, prof. UŚ, teolog dogmatyczny i specjalista w dziedzinie antropologii teologicznej, przybliżył przekazy biblijne traktujące o relacji człowieka z naturą i wskazał drogi ich interpretacji w zgodzie z intencją autorów starotestamentowych. Dr hab. Piotr Łaszczycza, prof. UŚ, zoopsycholog i socjolog, zwrócił uwagę na wyjątkowe cechy zwierząt, pozwalające zmniejszyć dystans pomiędzy tymi istotami a człowiekiem. Z kolei prof. dr hab. Piotr Skubała, ekolog i etyk środowiskowy, przedstawił skalę problemu wyginania gatunków we współczesnym świecie, odnosząc go do stosunku człowieka wobec zwierząt. Druga część panelu została poświęcona dyskusji nad poruszonymi zagadnieniami z możliwością zadawania profesorom pytań przez słuchaczy panelu. Tę część poprowadził dr hab. Tomasz Pietrzykowski, prof. UŚ, prawnik, bioetyk, specjalista z zakresu prawnej ochrony zwierząt.

Wydarzeniem towarzyszącym konferencji była wystawa prac plastycznych o tematyce ekologicznej, która, z uwagi na zdalną formę całości wydarzenia, musiała również przenieść się do przestrzeni wirtualnej. Spośród nadesłanych prac, wyłoniono i zaprezentowano dzieła trzech artystów. Organizatorami konferencji byli studenci zrzeszeni w Studenckich Kołach Naukowych Uniwersytetu Śląskiego: Teologów, Historyków oraz Nauk o Rodzinie PRO, a także doktoranci Wydziału Teologicznego UŚ. Patronat medialny nad wydarzeniem objęły m.in. TVP 3 Katowice, „Gość Niedzielny”, Radio „eM”, Instytut Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfanteo w Katowicach oraz portal wiara.pl. Organizatorzy planują wydanie recenzowanej publikacji pokonferencyjnej.

Bibliografia

Zarządzenie nr 179/2020 z dnia 16.10.2020 r. Rektora UŚ w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu poziomów zabezpieczeń w związku z COVID-19 w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.

Netografia

<https://miedzykatedrami.wixsite.com/konferencyjna> [dostęp: 26.03.2021].